

# ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

KONU : ÜLKEMİZDE İNANÇ ÖZGÜRLÜKLERİ, UYGULAMALAR VE ALEVİ TOPLUMUNUN SORUNLARI.

“T.C. Kültür Bakanlığı Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı” kuruluşunu öngören 9.Kasım.2022 tarih ve 112 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 26.11.2022 tarihli ve 32025 Sayılı Resmî Gazete ’de yayınlanan 16.11.2022 tarihli ve 7421 sayılı “Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” hakkında 18.01.2023 ve 24.01.2023 tarihlerinde Engin Altay ve arkadaşları tarafından Anayasa Mahkememize yapılan” Yürürlüğü durdurma ve iptal” başvuruları hakkında AACF- Anadolu Alevi Canlar Federasyonu, AVF Alevi Vakıflar Federasyonu , TADEFE Tahtacı Dernekleri Federasyonu ve ADO Alevi Düşünce Ocağı Derneği ’nin görüşlerinin sunulmasından ibarettir.

## OLGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ülkemiz nüfusun göz ardı edilemeyecek bir bölümü İslam dininin Alevi yorumunu benimsemektedir. Uzun ve köklü bir geçmişi olan çatışmalar ve sürtüşmelerin özü yorum farklılıklarıdır. Her dinde karşılaşıldığı gibi bir dini inancın farklı yorumları olması kaçınılmaz bir sosyal gerçektir. İslam dünyasında da benzer farklılıkların olduğu malumdur. BU çerçevede Alevi toplumumuz özellikle 16 yy. dan itibaren çoğunlukla politik nedenlerle hâkim Sünni kesim ile değişik sürtüşmeler yaşamış ve bu sürtüşmeler zaman zaman tırmanarak sosyal çatışmalara dahi yol açmıştır. Ülkemizde Sünni kesimin inanç ve eğitim hizmetleri Diyanet İşleri Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sürdürülmektedir. Bu hizmetler farklı İslami yorumları kapsamamakta bu nedenle Alevi, Şafi, Caferi, Şii ve Maliki inanç sahipleri eşit hizmetten yoksun kalmaktadır. Bu sorunlara çözüm arayışları meyanında atılan bazı adımların (112 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, 7421 sayılı “Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”) siyasi ve sosyal tartışmalara konu olması ve öngörülmemiş farklı sorunlara yol açabilme riski de taşınması nedeni ile dört Alevi kuruluşu olarak konular hakkındaki görüşlerimizi Anayasa Mahkememize arz etme ihtiyacı ve gereği duymuş bulunmaktayız.

## ESAS HAKKINDA DEĞERLENDİRMELER

Alevi ve Sünni ibadet ritüellerinin farklılıkları nedeni ile Alevilik sosyal olarak kabul görmesine rağmen siyasi mülhazalar nedeni ile Alevi toplumu gereken idari ve hukuki haklardan yararlanamamaktadır. Bu çerçevede siyasi iktidarın 2022 yılında oluşturduğu “ T.C. Alevi Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı” ve 7421 sayılı sayılı “Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” da tartışmalara neden olmuştur:

- Aleviliğin inanç niteliği düzenlemelerde net karşılık bulmamaktadır,
- İlgili birimin Kültür Bakanlığı bünyesinde oluşturulması Aleviliğin inanç niteliğinin tanınmadığını ortaya koymaktadır.
- AİHM kararları ile de netlik kazanmış olan Cem evlerinin ibadethane niteliğini düzenlemelerde yer almamıştır.
- Bir inancın sürdürülebilirliği açısından ibadet mekanları kadar önemli olan nitelikli önder yetiştirme ihtiyacına çözüm üretilmemiştir.
- T.C. Anayasa Mahkemesinin 31906 No’lu Resmî Gazete ’de 28/7/2022 ’de yayınlanan 7/4/2022 tarih ve 2014/15345 sayılı kararı ile de sabit olduğu gibi çocuk eğitiminde ailenin dini inancının öncelikli olmaması hali nedenleri ile Anayasa ve Medeni Kanun ihlalleri sürmekte, bu konuda herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Alevi inancı İslam inancının bir yorumudur, bu yorum çok değişik teolojik, sosyal, hukuki alanlarda yüzyıllar boyunca tartışılmıştır. İçinde bulunduğumuz dönem ve ülkemizde geçerli hukuk kuralları çerçevesinde Alevi inancı ve ibadethanelerinin statüsü ve Alevi toplumunun yararlanması gereken yasal haklar, AİHM ’in 20.Nisan.2015 tarih ve 32093/10 - 16.Şubat.2015 tarih ve 21163/11 – 26.Nisan.2016 tarih ve 62649/10 sayılı, T.C. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi Başkanlığı ’nın 28.05.2015 tarih, 2014/11238 esas 2015/9711 No’lu kararları ile sabitlenmiş ve takiben değişik hukuk mahkemelerimiz Cem evlerimizin statüleri ile ilgili ve yıllardır uygulanmakta olan kararlar almıştır. 2022 yılında yukarıda derç ettiğimiz yargı kararlarına da uyum ve çözüm amacı ile gerçekleştirilen ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi ’ne de sunulan hukuki ve siyasi işlemler ilgili yargı kararlarının lafzı ve ruhunun gereklerini yerine getirmekte yetersiz kalmıştır.

## SORUNLARIN ANALİZLERİ:

- Aleviliğin inanç niteliği düzenlemelerde net karşılık bulmamaktadır

Farklı inanç gruplarının birlikte yaşadığı ülkemizde din-devlet ilişkileri çerçevesinde hukuki ve idari belirsizlikler mevcuttur. İnanç gruplarının tüzel kişiliğe sahip olmaması bu sorunların başlıca nedenidir. Devletin farklı inanç gruplarına yönelik tanımlanmış hukuki ve idari düzenlemelere sahip olmaması, inanç gruplarının hak ve sorumluluklarının net bir biçimde belirlenmemiş olmasının yarattığı ortam Alevi toplumu da olumsuz olarak etkilemektedir. Alevi toplumu da doğal olarak Sünni kesimin yararlandığı olanaklardan kendi inancı doğrultusunda yararlanmayı talep etmektedir. Bu talep de İNANÇ GRUBU olarak tanınma isteği biçiminde dile getirilmektedir.

- İlgili birimin Kültür Bakanlığı bünyesinde oluşturulması Aleviliğin inanç niteliğinin tanınmadığını ortaya koymaktadır.

Yukarıda da açıklamaya çalıştığımız gibi Din-Devlet ilişkilerindeki belirsizlikler "T.C. Kültür Bakanlığı Alevi Bektaşî Kültür ve Cem evleri Başkanlığı" nın kuruluşunda da ortaya çıkmış ve bu birimin Kültür Bakanlığı bünyesinde oluşturulmasına karar verilmiştir. Sünni kesim Cumhurbaşkanlığı'na bağlı bir birimden hizmet alırken, Alevi kesimin bir bakanlığa bağlı bir birimden destek alması, tanımlanan desteklerin ibadethane desteklerinden daha eksik olmasının yarattığı eşitlikli muamele ortamı bu birimin Kültür Bakanlığına bağlanmasının Aleviliğin bir inanç olarak kabul edilmediği algısını yaratmaktadır. İnançlara farklı birimler hizmet etse de bu birimlerin sunduğu ve sunacağı eşdeğer hizmet ve desteklerin net bir biçimde tanımlanmasına gerek vardır. Bu tanımlamalar ve düzenlemelerle kurulacak birimler farklı ölçülerde ve idari dokularda da olsalar, inançlara ve ibadethanelerine sunacakları hizmetlerin nitelik olarak bir bütünlük, benzerlik ve eşitlik içinde olması gerekir. Mevcut düzenlemeler bu gerekliliği sağlamamaktadır.

- AİHM kararları ile de netlik kazanmış olan Cem evlerinin ibadethane niteliğini düzenlemelerde yer almamıştır.

AİHM 'in 20.Nisan.2015 – 32093/10 sayılı "Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı." (Dava no. 32093/10) kararı ve Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 28.05.2015 tarihli 2014/11238 esas 2015/9711 No'lu kararları ile daha sonra da farklı mahkeme kararları ile sabit olduğu gibi Cem evleri ülkemiz ve Alevi toplumu için ibadethanedir, hukuki düzenlemelerimizde de yer alan bu gerçek, idari ve yasal düzenlemelerde de yer almalıdır.

İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed'in Medine'de kurmuş olduğu MESCİD-İ NEBEVİ 'nin mimari yapısını ve fonksiyonlarını bugünün şartlarında içeren yapılar olan "CEM Evleri ve İslam'da ibadethane" konusunda yaşanan tarihi gelişmeleri ve farklı dünya ülkelerindeki uygulamaları da de içeren bazı bilgiler ayrıca Ek.1 'de sunulmaktadır.

- Bir inancın sürdürülebilirliği açısından ibadet mekanları kadar nitelikli önder yetiştirme ihtiyacına çözüm üretilmemiştir.

Alevi inancının dini önderlerinin yetişebileceği orta ve yüksek öğretim kurumları konusu düzenlemelerde hiç yer almamıştır. İmam- Hatip okulları niteliğinde Dede-Zakir okulları ve yüksek öğretimde İlahiyat fakültelerimizde Alevilik kürsülerinin de gündeme gelmesi inancımızın sürdürülebilirliği için hayati önem arz etmektedir. Yapılan düzenlemeler bu öğretim kurumlarının oluşturulması için gereken ortamı hazırlamak amacı ile yeniden ele alınmaya muhtaçtır.

- T.C. Anayasa Mahkemesinin 7/4/2022 tarih ve 2014/15345 sayılı kararı ile de sabit olduğu gibi çocuk eğitiminde ailenin dini inancının öncelikli olmaması hali Anayasa ve Medeni Kanun ihlallerini devam ettirmektedir.

İnancın sürdürülmesi için ailenin çocuk eğitiminde söz sahibi olması gereği AİHM 'in 16.Şubat.2015 ve 21163/11 sayılı "Mansur Yalçın ve diğerleri" ve T.C. Anayasa Mahkemesi'nin 7/4/2022 tarih ve 2014/15345 sayılı "Hüseyin ve Nazlı Şirin El" davası kararları ile sabitlenmiş ve mevcut eğitim sisteminin bu kararlar doğrultusunda gözden geçirilmesi gereği bir zorunluluk olarak da ortaya çıkmıştır. Öte yandan AİHM kararlarının uygulanmasını takiple görevli Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 5-6.Haziran 2023'te yapılan 1468 No'lu toplantısı kararlarına göre de Anayasa Mahkememiz kararına da paralel biçimde eğitim düzeni ve Zorunlu din dersleri konusuna Haziran 2024 'e kadar bir çözüm üretilmesi gerekmektedir. (Ek.2. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 1468. Toplantı kararları). AYM ve AİHM kararlarının bir an önce uygulanması Alevi toplumunun da uzun süredir büyük bir heyecanla beklemekte olduğu bir adımdır.

## SONUÇ

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız gibi yapılan siyasi ve hukuki düzenlemeler mevcut koşullarda Alevi toplumunun ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaktan uzaktır. Alevi toplumunun ihtiyaçlarının adil bir biçimde karşılanabilmesi ve eşit vatandaşlık taleplerinin gerçekleştirilebilmesi için mevcut uygulamaların iptal edilerek, yeniden düzenlemelerin yapılması gerektiğine inanmaktayız. Alevi toplumunun mağduriyetini telafi edecek düzenlemelerin yapılabilmesi için yapılacak değerlendirmelerde ihtiyaç duyulması halinde yukarıda arz ettiğimiz konular ile ilgili ilave bilgi ve belgeleri de sunmaya hazır olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla

... / .. / 2023

AACF- Anadolu Alevi Canlar Federasyonu adına Zeynel ŞAHAN

AVF- Alevi Vakıfları Federasyonu adına HAYDAR BAKİ DOĞAN

TADEFE – Tahtacı Dernekleri Federasyonu adına YOLCU BİLGİNÇ

ADO – Alevi Düşünce Ocağı Derneği adına DOĞAN BERMEK

Ek-1. Cem Evleri ve İslam'da ibadethane

[https://docs.google.com/presentation/d/1yTkiYZFcdk\\_ewTtMXujGOTFQ67bDtGoh/edit#slide=id.p3](https://docs.google.com/presentation/d/1yTkiYZFcdk_ewTtMXujGOTFQ67bDtGoh/edit#slide=id.p3) veya

Ek.2. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 1468 No'lu toplantı kararları

İletişim :

AACF Anadolu Alevi Canlar Federasyonu

AVF Alevi Vakıflar Federasyonu

TADEFE Tahtacı Dernekler Federasyonu

ADO Alevi Düşünce Ocağı Derneği  
İstiklal Cd. No 62. Kat 4-13 Beyoğlu / İstanbul  
[mail@aleviocagi.org](mailto:mail@aleviocagi.org) Tel: 0532 513 2795

## Mescid-i Nebevi

Medine'de 622'de Hicret'ten hemen sonra Hz. Muhammet'in devesinin çöktüğü arsayı Halife Ebubekir satın aldı ve İslam dünyasının ilk ibadethanesi orada inşa edildi.. inşaat sırasında Hz. Muhammed de çalıştı,

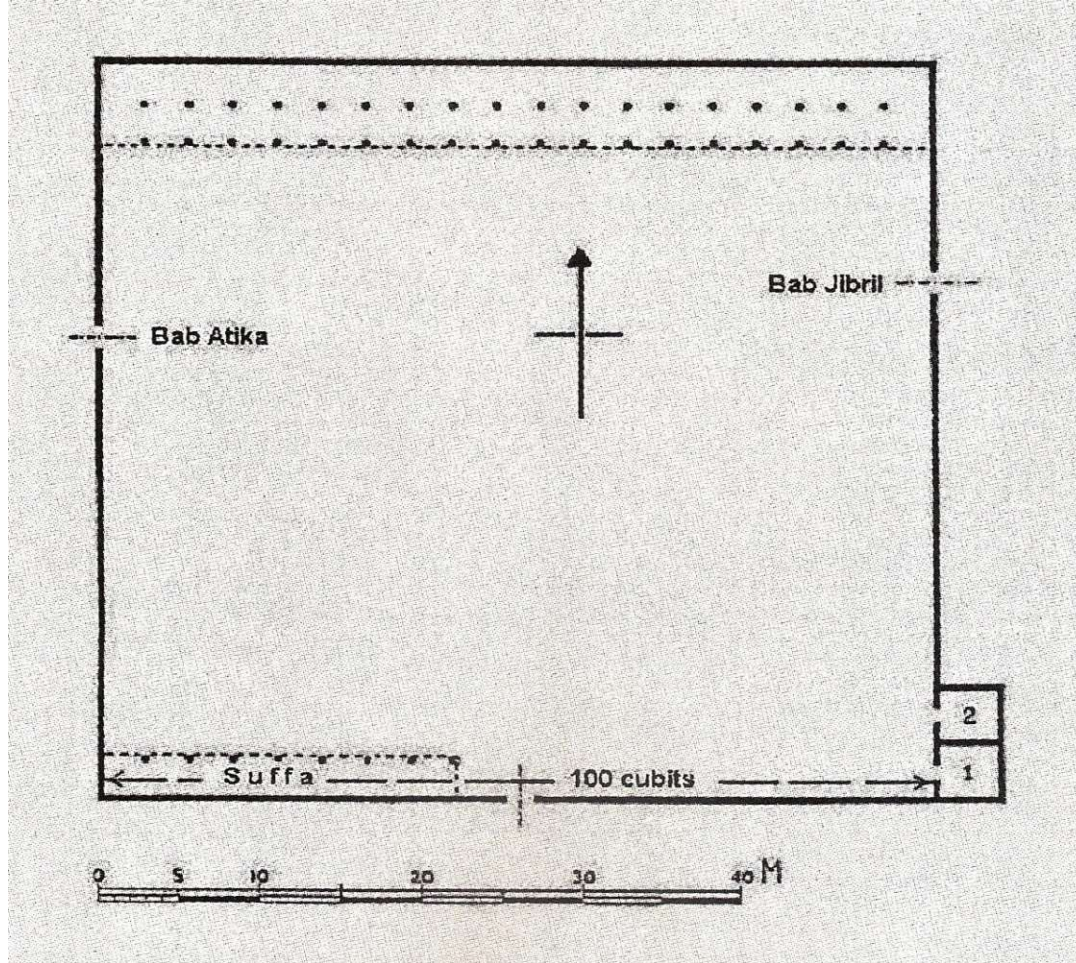
Büyüklüğü 30x35 =1 050 m2. olan **Mescid-i Suffa** ya da bugünkü adı ile **Mescid-i Nebevi** çok fonksiyonu bir arada yerine getiren bir yapı kompleksi idi. Bu mescitte ibadet ediliyor, Ensar ve Ashab-ı Suffa denilen ilk İslam öğrencileri eğitim görüyor, Hz. Muhammet, Halife Ebubekir ve Hz. Ali burada aileleri ile birlikte yaşıyor, zekatlar burada paylaştırılıyor, günlük yaşam sürdürülüyor, kısaca daha sonraları **Alevi dergahlarında görünen tüm fonksiyonlar burada da bulunuyordu.** Ashab-ı Suffa'nın yaşadığı bölüm ve ibadet alanı da krokilerde görüldüğü gibi aynı avluda idi.

Hz. Muhammed Hakk'a yürüdüktan sonra, Halife Bekir zamanında önce yaşam Mescid alanından çıkartıldı, Halife Ömer zamanında da bu alanda Ashab-ı Suffa 'nın yaşam ve eğitimi yasaklandı.

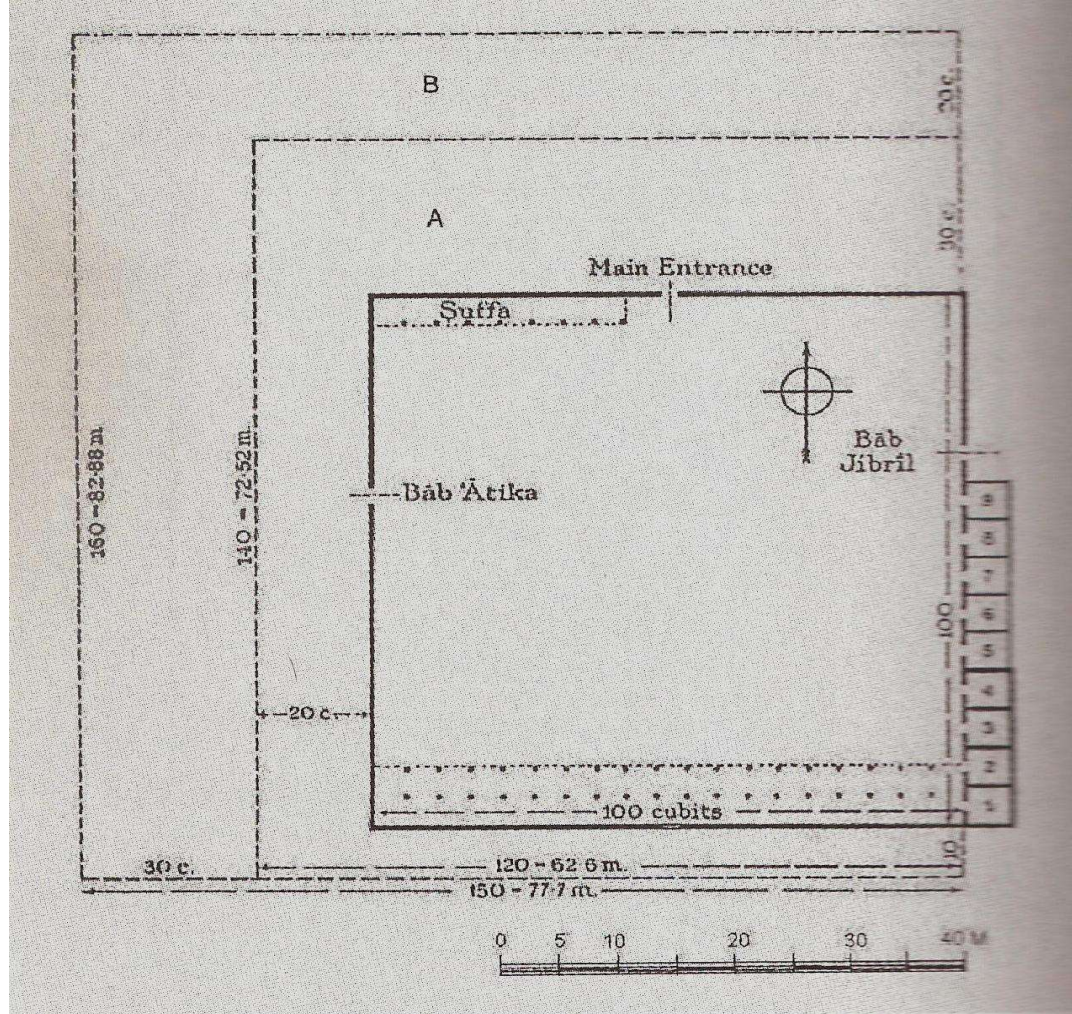
[https://search.coe.int/cm/Pages/result\\_details.aspx?ObjectID=0900001680ab822d](https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680ab822d)  
Mescid-i Nebevi'nin tarihi gelişimi sunumlarda görülmektedir. Ancak kesin olan şudur ki, Mescid-i Nebevi Hz. Muhammet'ten daha sonra kuruluşta öngörülen ve gerçekleşen fonksiyonlarından soyutlanmış ve giderek sadece ibadet edilen bir yapıya yani CAMİ 'ye dönüştürülmüştür. Yine aynı alanda bulunan Hz. Muhammet'in mezarı ise çok yakın zamanlarda Vahabi'ler tarafından yok edilmiştir.

## Mescid-i Nebevi

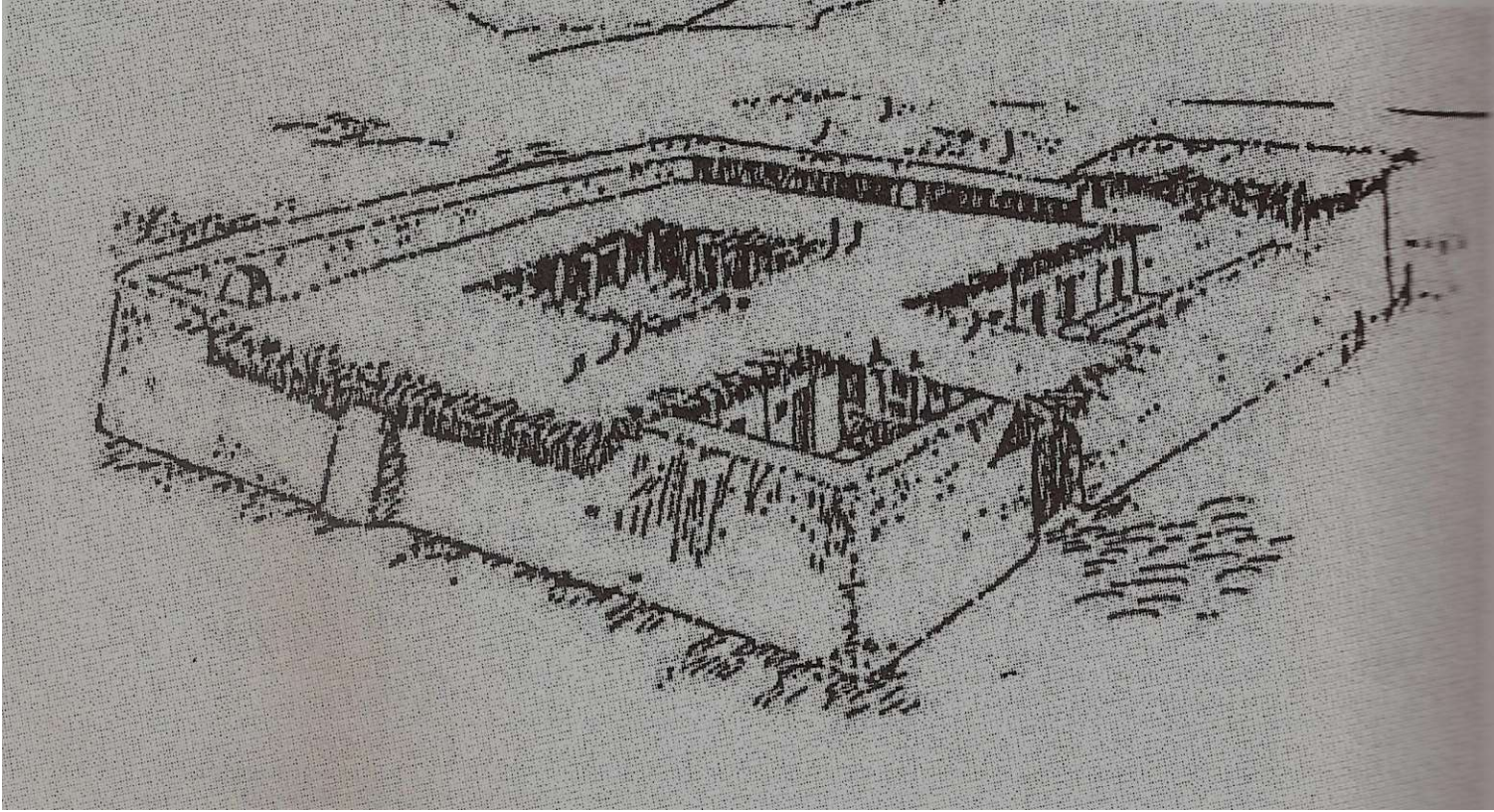
Medine'de 622'de Hicret'ten hemen sonra inşa edildi. İslam dünyasının ilk ibadethanesidir. İnşaat sırasında Hz. Muhammed de çalıştı,  $30 \times 35 = 1050$  m<sup>2</sup>. Hz. Muhammed ve yakınlarının yaşadığı meskenler, Ashab-ı Suffa'nın yaşadığı bölüm ve ibadet yapı alanında bulunuyordu.



Kible Kudüs'ten Kabe'ye dönünce, 629'da SUFFA'nın yeri değişiyor, yeni meskenler ekleniyor ve yapı alanı  $49,5 \times 50 = 2 475 \text{ m}^2$  'ye çıkıyor.



## 629'daki hali ile Mescid-i Nebevi



## Ashâb-ı Suffa :

Ashab-ı Suffa mensupları öncelikle bekarlar ve kimsesiz muhacirlerdi. Evli muhacirler evli ensarın yanına yerleştiriliyordu. Medine'de evleri olsa da bazı bekarlar Hz. Peygamber'den daha fazla yararlanmak için burada yatıp kalkabiliyorlardı. Abuzer Gaffari, Selman-ı Farisi, Ebu Hüreyre gibi önemli isimler Ashab-ı Suffa'da yetişenler arasında idi. Arap veya Fars kabilelerinden Müslüman olup Medine'ye hicret edenler de burada kalıyorlar ve İslam'ı öğrendikten sonra memleketlerine dönüyorlardı. Dışarıdan gelen heyet ve elçiler de burada kabul ediliyorlardı. Yani Suffa aynı zamanda bir misafirhane, bir yönetim merkezi gibi de kullanılmakta idi. Suffa'nın kadınlar bölümü de vardı. Buraya "Suffatu'n- Nisa = Kadınlar Sofası" deniyordu.

SUFFA Halife Ömer devrinde ortadan kaldırılmıştır.

Kısaca MESCİD-i NEBEVİ ' de yaşam, yemek, ibadet ve eğitim birlikte yapılıyordu, ibadet, eğitim ve yaşam iç içe sürdürülüyor, kadın ve erkek birlikte yaşıyor, ibadet ediyor idi. İslam tarihi içinden günümüze kadar gelen CEMEVİ yapılanması bu geleneği takip etmektedir.



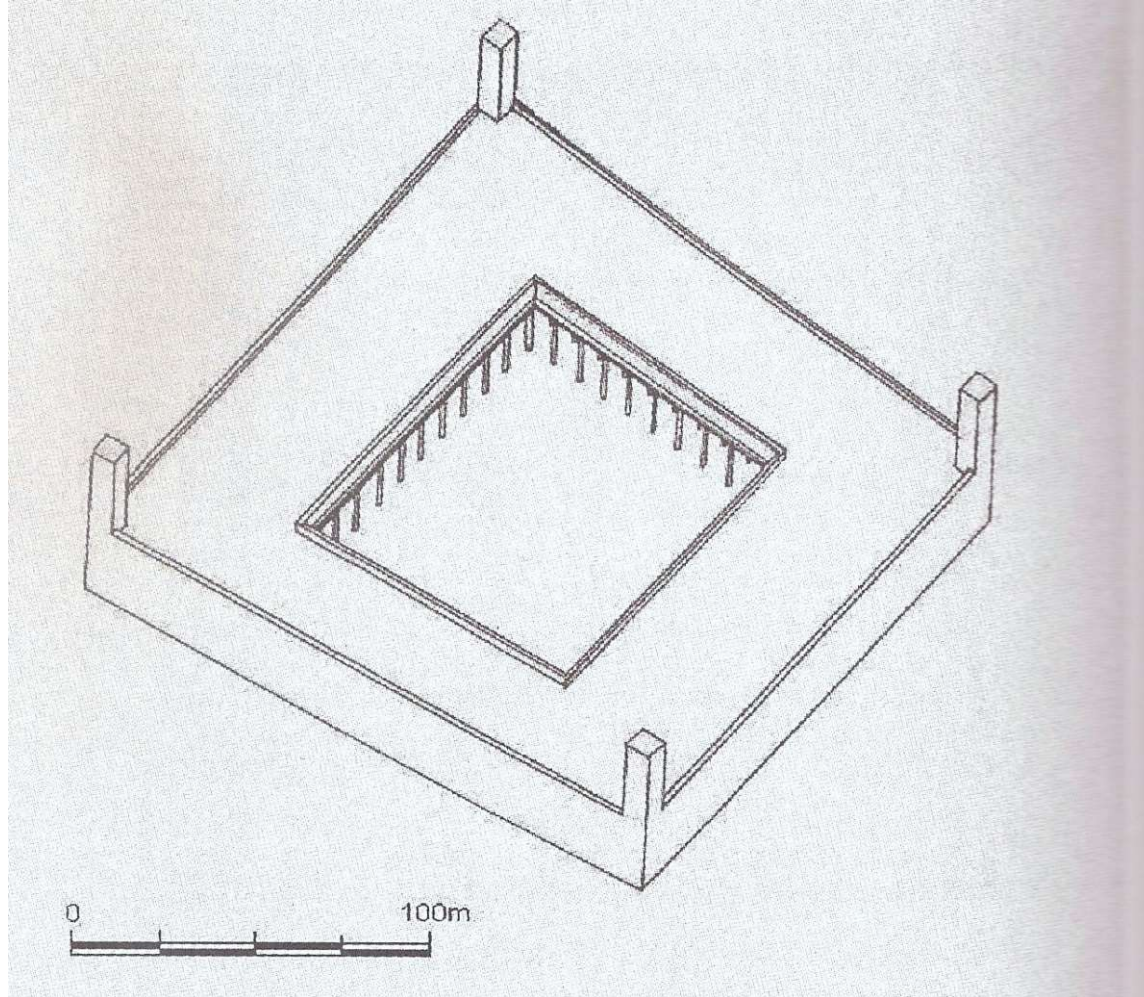


İslam mimarlık tarihindeki ilk minare 670 yılında, yani hicretten 50 yıl sonra, Tunus'ta Kairouan kentinde Arap general UKBA BİN NAFİ tarafından yaptırılan UKBA CAMİİ veya KAYROVAN ULU CAMİİ'nde inşa edilir. 836'da restore edilerek büyütülen bu cami bir UNESCO Kültürel mirasıdır.

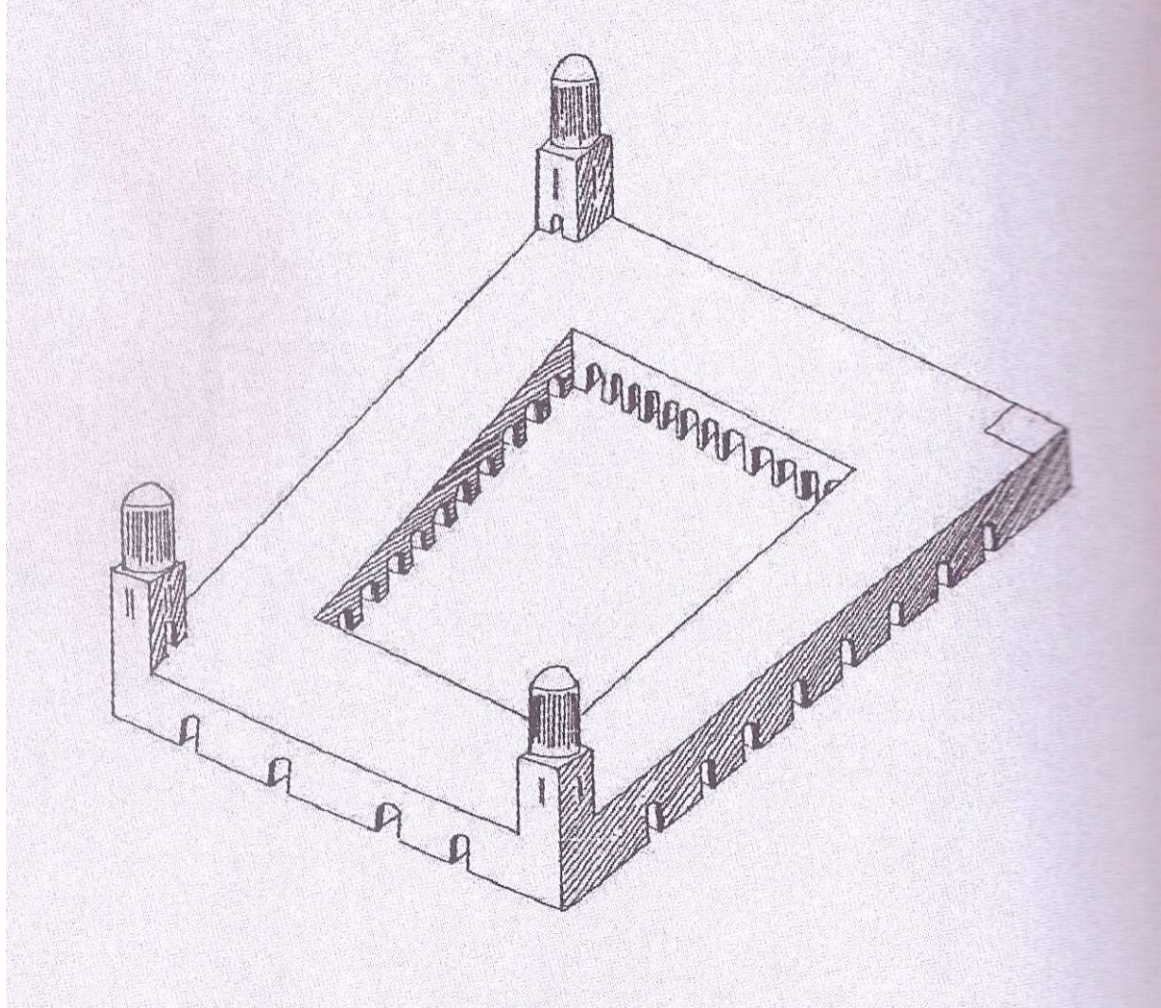


KAYROVAN ULU CAMİİ

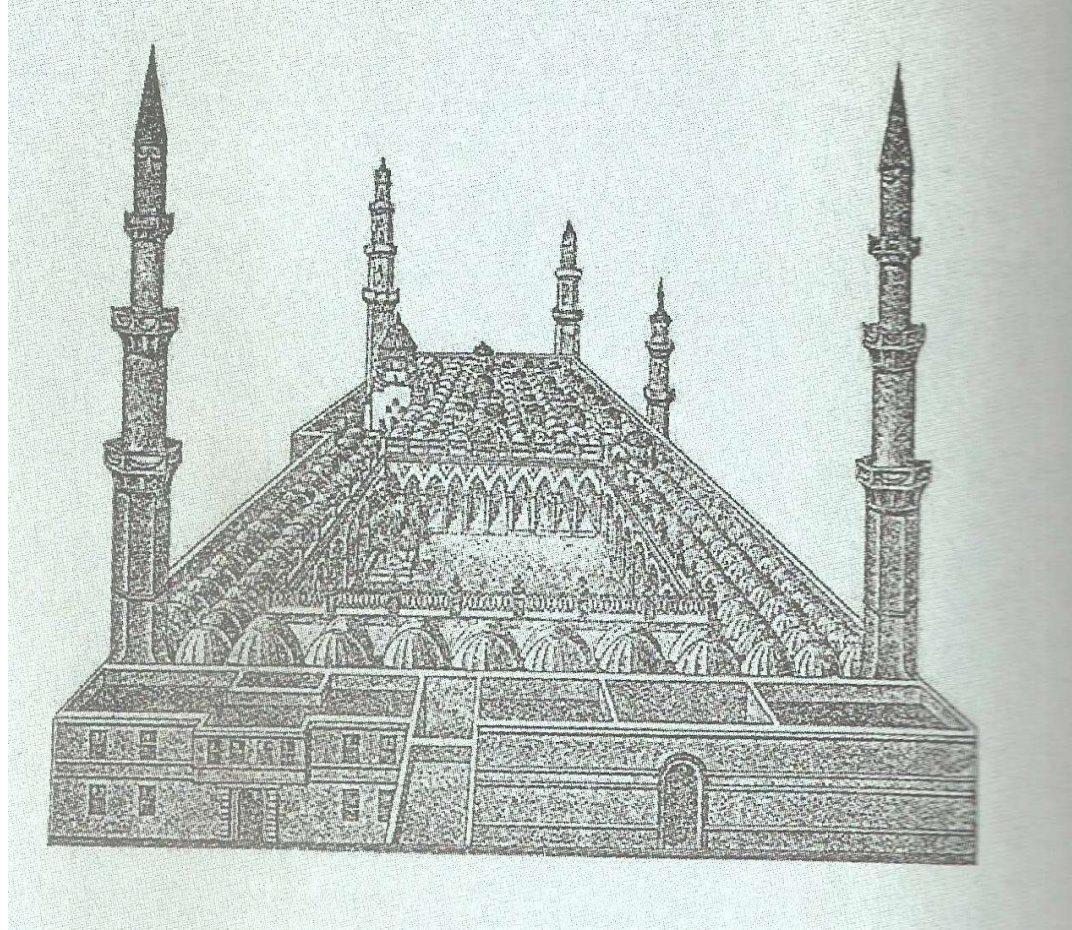
6. Emevi halifesi I. Velid 717'de Mescid-i Nebevi'nin inşaat alanını  $84 \times 100 = 8\,400 \text{ m}^2$ 'ye büyütür ve kuleler ekletir.



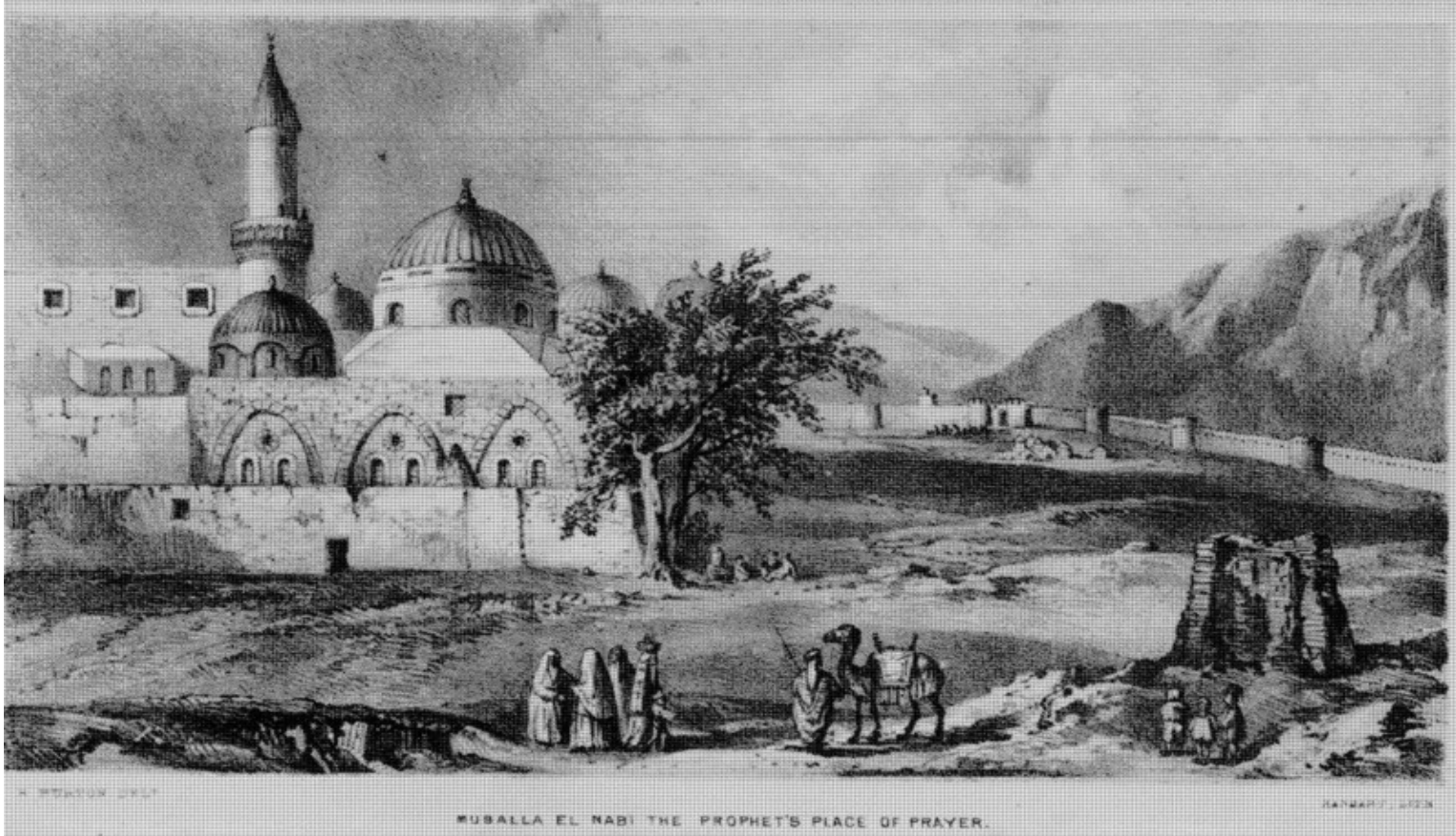
Abbasi halifesi MEHDİ 778-781 yılları arasında binayı tekrar büyütür ve 20 kapı ekler.



- Kanuni Sultan Süleyman doğu-batı duvarlarını yeniletir ve SÜLEYMANİYE adı verilen bir minare ekletir.
- 1839'da II. Mahmud kubbeyi yeşile boyatır.
- Sultan Abdülmecit binayı iki misli daha büyütür, mihrap duvarına çiniler ekletir ,yerlere mermer döşetir ve binaya MECİDİYE adı verilen bir minare daha ekletir.



1925'ten itibaren VAHABİ'ler çevredeki mezarları kaldırmaya başlar, 1951'de Mescid-i Nebevi böyle görünmektedir.



1981'de Kral Faysal alanı beş kere büyütür, ardından Kral Fahd biraz daha büyütüp 27 kubbe ekler.



2007 de Suudi Arabistan VAHABİ Büyük Müftüsü [Abdul-Azeez ibn Abdullaah Aal ash-Shaikh](#) “ **Yeşil kubbe yıkılacak ve Peygamberin mescidindeki üç mezar yok edilecektir**” diye bir fetva verir. Bu mezarlar Hz. Muhammet, Halife Ebubekir ve Halife Ömer’e aittir.

Şimdilerde alanın 1 milyon 600 bin kişiye hizmet edecek şekilde büyütüleceği söyleniyor ve bir çok kaynağa göre de Hz. Muhammed’in mezarı dozerlerle yok ediliyor ya da yok edildi.



## ANADOLU

740 yılında Bizans'a yapılan bir akında Eskişehir yakınlarında Mesih Kalesi mevkiinde şehit düşen SEYYİD BATTAL GAZİ anısına I. Alaattin Keykubat'ın annesi ÜMMÜHAN HATUN tarafından türbe ve külliye yaptırılır. Meydan evi kitabesinden 1207-1208 yıllarında yaptırıldığı anlaşılan külliye Anadolu'daki ilk Cemevlerinden birisidir.





## ANADOLU

Malatya / Arapkir -Onar köyünde, 1224 yılında Selçuklu Sultanı I. Alâaddin Keykubat'ın Malatya Emiri'inin verdiği "Zaviye Vakıfnamesi" ile zamanın yasalarınca resmen tescillenmiş "Şah Hasan Onar Zaviyesi"ne ait olan "Büyük Ocak" ve arkasından oğlunun adına yaptırılan "Şah Bahşiş tekkesi" adlarıyla damları yaklaşık toprak düzeyinde iki Cemevi vardır.



Eskişehir Seyitgazi Arslanbeyli köyünde SÜCAETTİN VELİ Külliyesi 1511-1517 yılları arasında yapılmıştır, o günden bugüne Cemevi olarak hizmet görmektedir.



Nevşehir Hacı Bektaş Veli Külliyesi, 1250'lerde yapılandırılmaya başlamış, Orhan Gazi, I. Murat (Hüdavendigâr), Yıldırım Beyazıt, II. Beyazıt ve Yavuz Sultan Selim zamanında eklemelerle genişletilmiştir. Son onarım 1807'de IV. Mustafa tarafından yaptırılmıştır. 1827 yılında II. Mahmut türbe çevresindeki bazı binaları yıktırarak külliyeye 1834'te bir de cami ekletmiştir.

Külliye 1250'lerden 1827'ye, II. Mahmut dönemine kadar **Cemevi** olarak hizmet vermiştir.



## Hacı Bektaş Veli Külliyesi KIRKLAR MEYDANI ya da MEYDAN EVİ.



**Bugün İran'da Ehl-i Hak Alevileri CEMHANE veya HUSEYİNİYE dedikleri, İsmaili'ler Hindistan, Tanzanya, Kenya, Uganda, Kanada, Pakistan, İngiltere ve Portekiz'de DARKHANE – CEMAATHANE dedikleri, Pakistan'lılar GAT GANGA dedikleri, Afganistan Alevileri TAKYAKHANE dedikleri, Orta Doğu ülkeleri Alevileri HUSEYİNİYE dedikleri, Güney Doğu Asya ülkeleri Alevileri İMAMBARA, İMAMBARGAH, ASHUREHANE dedikleri, Bahreyn ve Arap Emirlikler Alevileri MESCİD veya MA'TAM diye andıkları, Anadolu ve Balkan ülkeleri Alevileri de MEYDAN EVİ veya CEMEVI dedikleri CEM EVLERİNDE ibadet etmektedirler.**



HOCA  
AHMET  
YESEVİ  
Külliyesi  
11. Yüzyıl –  
Türkistan

EK -2 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi :

1468'inci toplantı kararları, 5-7 Haziran 2023 (DH)

[https://search.coe.int/cm/Pages/result\\_details.aspx?ObjectID=0900001680ab822d](https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680ab822d)

Genel önlemlerle ilgili olarak Bakanlar Komitesi, (BK):

Devlet tarafından sağlanan dini kamu hizmetlerindeki dengesizliği kısmen ortadan kaldıracabilecek son gelişmeleri memnuniyetle karşıladı ve yetkilileri bu önlemlerin pratik etkisi hakkında bilgi vermeye davet etti; yetkilileri, son dönemde alınan tedbirlerin Alevi toplumunun sorunlarından dini liderlerinin tanınmaması, bağış alamama veya devlet desteklerinden yararlanamama gibi sorunlara ve 2010 yılında Alevi açılımı çalıştaylarının nihai raporunda uzlaşma ile varılan önerilere ne ölçüde çözüm oluşturduğunu açıklamaya davet etti,

Cem evlerinin aydınlatma giderlerinin devlet tarafından karşılanması için alınan yasal tedbirleri memnuniyetle karşılayarak, münhasıran bu konuyu ele alan Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı davasına ilişkin bu konudaki incelemelerini kapatmaya karar verdi ve Nihai Karar CM/ResDH (2023)144'ü kabul etti;

**Yetkililerin, zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi derslerine ilişkin olarak Mahkeme tarafından tespit edilen eksiklikleri giderecek herhangi bir önlem almamış olmalarını derin bir üzüntüyle kaydetmiştir; bu nedenle yetkilileri, Türk eğitim sisteminin Devletin çeşitli din, mezhep ve inançlara karşı tarafsızlık görevini yerine getirmesi, çoğulculuk ve nesnellik ilkelerine saygı duyması ve çocuklarına uygun seçenekler sunmaya; Sünni İslam'dan farklı bir dini veya felsefi inanca sahip olan ebeveynlerin, öğrencilerin ebeveynleri dini veya felsefi inançlarını açıklamak zorunda olmaksızın zorunlu din eğitiminden muaf tutulmaları için gerekli önlemleri almaya ısrarla davet etti.**

En geç Haziran 2024'teki DH toplantısında bu davaların yeniden ele alınmasına karar vermiş ve bu konudaki ilk kararın 2008'de kesinleşmesinden bu yana zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri konusunda herhangi bir ilerleme olmaması nedeniyle Sekreteryaya 'ya, genel önlemlerle ilgili somut ilerleme belirtilerinin yokluğunda, bu grubun bir sonraki incelemesinde Komite tarafından değerlendirilmek üzere bir geçici karar taslağı hazırlama talimatı verilmiştir.

Bu kararla ilgili yorumlarınızı bekliyoruz.